This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.
Ovaj rad dostupan je za upotrebu pod međunarodnom licencom Creative Commons Attribution 4.0.

https://doi.org/10.31820/f.38.1.5

Marta Richter

PRIVATNI POSJED I *PUBLICIJANSKO VLASNIŠTVO* – KORPUSNO ISTRAŽIVANJE KOLOKACIJSKIH SVEZA U OPĆEMU I PRAVNOM JEZIKU[1]

dr. sc. Marta Richter, Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet
mvlaic@m.ffzg.hr orcid.org/0009-0003-0516-6528

izvorni znanstveni rad
UDK 81'373.46:34
81'373.7:34
rukopis primljen: 3. kolovoza 2025; prihvaćen za tisak: 29. listopada 2025.

U ovome se radu analiziraju kolokacijske sveze koje riječi vlasništvo, vlasnik, posjed i posjednik *tvore u općem i strukovnom jeziku. Riječ je o osnovnim pojmovima stvarnog prava koji su ujedno dio općeg jezika. Metodologija rada zasniva se na korpusno vođenom pristupu, a upotrijebljeni su korpusi hrWaC 2.2 za opći jezik i korpus stvarnoga prava koji smo izradili za potrebe ovog istraživanja. Ekscerpirani su podatci dobiveni funkcijom Word Sketch te su analizirane sve relevantne sveze koje navedeni pojmovi tvore u dvama korpusima. Usporedbom sveza pokazalo se da postoje (velike) razlike u kolokacijskom povezivanju navedenih riječi u općem i stručnom jeziku. Te su razlike posljedica složenih unutarleksičkih i međuleksičkih odnosa te determinologizacije.*

Ključne riječi: *opći jezik; strukovni jezik; pravna terminologija; kolokacijske sveze; stvarno pravo*

[1] Zahvaljujem dvama anonimnim recenzentima čije su brojne sugestije uvelike pridonijele završnoj inačici ovoga rada.

1. Općі jezik i jezici struke

Dihotomija između općeg i stručnog jezika počiva na tradicionalnom wüsterijanskom pristupu[2] u kojem se nazivi smatraju jedinicama nekoga strukovnog područja i čija je upotreba ograničena na komunikaciju između predmetnih stručnjaka (Montero Martínez i sur. 2011: 90). U novijim pristupima terminologiji, u kojima se ističu kognitivna, društvena i komunikacijska dimenzija stručnoga jezika, brišu se čvrste granice između ovih dvaju kodova, odnosno ističe se da znanje tvori kontinuum te da postoje nejasne granice između stručnih domena i nazivlja koje se u njima rabi. Budući da opće i stručno znanje ne predstavljaju zatvorene, već preklapajuće skupove (Cabré 1999: 71; Nahod 2016: 34–35), jedinice iz jednoga mogu prijeći u drugi (Montero Martínez i sur. 2011: 94).

Postoje različite vrste leksičkih jedinica u stručnim tekstovima (Cabré 1999: 73): 1) one koje pripadaju i općem i strukovnom jeziku – poput riječi kojima se bavimo u ovome radu, 2) one koje se nalaze u graničnom području između tih dvaju jezika te 3) one koje nalazimo isključivo u stručnom jeziku – poput stvarnopravnih pojmova *uzukapijski*, *pripadak* ili *plodouživanje*. Jedinice stručnoga znanja imaju niz specifičnih kognitivnih, sintaktičkih i pragmatičkih obilježja (Faber Benítez 2009: 114), a među sintaktičkim obilježjima za ovaj su rad najvažniji kolokacijski obrasci (ibid: 108) jer nazivi u stručnom diskursu tvore kolokacijske sveze različite od onih s kojima se rabe kao leksemi u općem jeziku (Nová 2018).

1.1. Prijelaz riječi iz stručnoga diskursa u općі jezik

U općі jezik ponekad ulaze stručni nazivi, posebno oni s kojima se laici često susreću u svakodnevnome životu. Riječ je o procesu koji se naziva *determinologizacijom*[3] (npr. Meyer i Mackintosh 2000; Nigoević i Pavletić 2013; Humbert Droz 2024). Nazivlje koje napusti stručni diskurs rabi se u različitim komunikacijskim situacijama, poput tekstova za popularizaciju znanosti, općih i društvenih medija itd. (Humbert Droz 2024: 11). Pritom ih laici "prisvajaju" (Delavigne 2020) pa gube na preciznosti, dobivaju nove

[2] Prema Eugenu Wüsteru, utemeljitelju tzv. tradicionalnoga terminološkog pristupa (npr. Wüster 1979).

[3] Naziv *determinologizacija* rabi se i za proces kojim nazivi ulaze u općі jezik i za njegov rezultat, tj. uporabu naziva u općem jeziku (Humbert Droz 2021).

konotacije (npr. Renouf 2017), a mogu i razviti sasvim nova značenja (Nová 2018: 387). Istraživanja su pokazala da se uporaba nazivlja u poluspecijaliziranim i nespecijaliziranim tekstovima uvijek u određenoj mjeri razlikuje od one u stručnome diskursu, bilo na značenjskoj, sintaktičkoj ili pragmatičkoj razini (Humbert Droz 2024: 11). Zbog svega navedenog determinologizaciju treba gledati kao složen i nelinearan proces integracije nazivlja u opći jezik[4] (Humbert Droz 2021).

Ovim istraživanjem želimo posebno dati prilog proučavanju utjecaja procesa determinologizacije na sintagmatsku razinu naziva. Točnije, zanima nas utječe li uporaba nazivlja u općem jeziku na kolokacijske sveze koje tvore. Da bismo to saznali, usporedit ćemo ponašanje temeljnih stvarnopravnih pojmova u stručnom i općem jeziku.

Ostatak članka organiziran je na sljedeći način: drugo je poglavlje posvećeno teoriji o kolokacijskim svezama u općem i stručnom jeziku, u trećem donosimo pregled stvarnopravnog nazivlja kojim se bavimo u ovome radu, u četvrtome je opisana metodologija, a peto je posvećeno analizi, nakon koje slijede rasprava i zaključne napomene.

2. Kolokacije u općemu i strukovnom jeziku

Prije svega treba definirati što u ovome radu smatramo kolokacijama. Prema Blagus Bartolec (2014) govorit ćemo o *kolokacijskim svezama*, posebnim leksičkim svezama na sintagmatskoj razini koje se temelje na sintaktičkoj i značenjskoj povezanosti najčešće dviju riječi u kojima se konkretiziraju njihova značenja. Blagus Bartolec (2012) potanko je pisala o razlikama kolokacijskih spram ostalih sveza u jeziku (poput frazema, naziva itd.) i time se ovdje nećemo baviti. Kolokacijske sveze široko su prihvaćene među izvornim govornicima nekog jezika, a istovremeno su i dio kompetencije koju trebaju usvojiti govornici stranog jezika (npr. Blagus Bartolec 2012: 56; Stojić i Košuta 2017).

Kolokacijske sveze u literaturi su ponajviše proučavane u okviru općeg jezika. Blagus Bartolec (2012: 54) ističe da sveze općeg jezika nisu dio posebne taksonomije, što je osnovno obilježje stručnih naziva. I u stručnim

[4] U literaturi se obično govori o dvjema fazama determinologizacije: u prvoj značenje naziva postaje šire i manje precizno i naziv stvara nove kolokacijske sveze, dok u drugoj može razviti sasvim novo značenje (Nová 2018: 388).

tekstovima pored samog nazivlja također se javljaju kolokacijske sveze tipične za pojedino područje[5].

U ovome radu bavit ćemo se usporedbom kolokacijskih sveza u općemu i stručnom jeziku. O takvim usporedbama postoji bitno manje radova, poput L'Homme i Azoulay (2020), Michta (2022), Humbert Droz (2024) i Mroczyńska (2025), koji svi redom upućuju na činjenicu da postoje (značajne) razlike između uporabe istih leksičkih jedinica u korpusima općeg i stručnog jezika, odnosno da narav korpusa utječe na kolokacijski potencijal leksičke jedinice.

3. *Posjednik* i *vlasnik* u općem jeziku – otprilike isto?[6]

U središtu je ovoga rada područje stvarnoga prava, točnije prava vlasništva. Vlasništvo nije samo temeljno pravo, zaštićeno kao ustavna kategorija, već i jedna od „najviš[ih] vrednot[a]“ [7] hrvatskoga pravnog poretka. Pitanje vlasništva toliko je prirodno čovjekovoj naravi i ljudskom društvu da se od davnina uređuje[8]. Štoviše, „[p]ravna ustanova vlasništva jedna je od stožernih ustanova cijelog pravnog i uopće društvenog poretka“[9] (Gavella 1998: 259).

[5] U radovima o stručnom nazivlju kolokacije se naziva i *terminološkim kolokacijama* (eng. term-embedding collocations, npr. Biel 2014; Dobrić Basaneže 2017). O kolokacijama u pojedinim jezicima struka, postoji također niz radova u hrvatskoj akademskoj zajednici, npr. Bratanić i Ostroški Anić (2012), Dobrić Basaneže (2017), Cigan (2023).

[6] U podnaslovu se aludira na naslov knjige Umberta Eca *Otprilike isto* (2006), u prijevodu Nine Raspudića i izdanju Algoritma, koji iznimno vješto sažima brojne translatološke izazove poput postizanja ekvivalencije i preciznosti.

[7] U čl. 3. Ustava Republike Hrvatske stoji sljedeće: “Sloboda, jednakost, nacionalna ravnopravnost i ravnopravnost spolova, mirotvorstvo, socijalna pravda, poštivanje prava čovjeka, **nepovredivost vlasništva**, očuvanje prirode i čovjekova okoliša, vladavina prava i demokratski višestranački sustav **najviše su vrednote ustavnog poretka** Republike Hrvatske i temelj za tumačenje Ustava” (isticanje naše).

[8] Kako ističe Simonetti (2010: 333), „Nema, niti je bilo organizirane društvene zajednice bez nekog oblika kolektivnog ili individualnog vlasništva“.

[9] Gavella (*ibid*.) nadodaje da to osobito vrijedi za pravne poretke kontinentalno-europskog pravnog kruga (tzv. rimsko-germanske pravne obitelji) u kojima središnje mjesto ima građanskopravno (privatnopravno) uređenje, u kojemu je vlasništvo jedno od tri temeljna stupa (uz slobodu ugovaranja i nasljeđivanja), a kojima pripada i hrvatsko pravo.

U općem jeziku *posjed* se često rabi kao sinonim leksema *vlasništvo*, dok su u pravnome jeziku oni strogo razgraničeni[10]. Primjerice, u javnome prostoru (na garaži, kolnom prilazu i sl.) nerijetko se nađe napis „Privatni posjed"[11] kojim se želi spriječiti neupućene od uporabe kakve garaže ili parkiranja[12] na kojem prilazu, dok se u pravnome diskursu takva sveza ne rabi[13].

U općejezičnome rječniku[14] *posjed* se definira kao „1. nepokretno imanje (kuća, zemlja i sl.), 2. ukupnost vlasništva, imovina i 3. *pov.* a. zemlja koja u smislu feudalno shvaćenog suvereniteta pripada nekoj dinastiji". Prema tome, drugo bi značenje riječi *posjed* bilo blisko definiciji *vlasništva* i iz toga djelomice proizlazi zbrka između navedenih dvaju pojmova u općem jeziku. U suvremenoj hrvatskoj pravnoj terminologiji, međutim, nijedno od navedenih značenja nije značenje pojma *posjed*. Upravo otuda i vrlo frekventna sintagma *privatni posjed* u općem jeziku, koja zapravo znači *privatno vlasništvo*[15], odnosno *privatni parking/privatna garaža* i sl. Privatno vlasništvo obično podrazumijeva i „privatni" posjed, odnosno činjenicu da je vlasnik predmetne nekretnine (ili pokretnine) ujedno i njezin posjednik.

---

[10] O sličnoj je temi pisala Šarić (1992), govoreći o pravnoj i općejezičnoj uporabi glagola *imati* i *posjedovati*, pri čemu je zaključila da navedeni glagoli nisu istoznačnice, da je u svakodnevnoj uporabi češći glagol *imati* te da „[t]reba vrlo oprezno (…) glagol *posjedovati* uporabljivati u stručnom pravnom nazivlju" (*ibid*.: 83).

[11] U korpusu hrWaC 2.2 navedena se sveza javlja 1,052 puta, a nalazi se i u Kolokacijskoj bazi hrvatskoga jezika, u kojoj su pod natuknicom *posjed* pomiješani pravni i općejezični primjeri kolokata te riječi, v. http://ihjj.hr/kolokacije/search/?q=posjed&search_type=basic.

[12] Pregledom primjera uporabe navedene sintagme na internetu pokazuje se da velik broj primjera se odnosi baš na parkiranje.

[13] U našem stvarnopravnom korpusu, izrađenom za potrebe ovoga istraživanja, sveza *privatni posjed* ne postoji.

[14] Sve referencije na općejezični rječnik odnose se na Hrvatski jezični portal ako nije drukčije navedeno; v. https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search_by_id&id=eVphWhg%3D&keyword=posjed (posjet 20. srpnja 2025.).

[15] U ovome trenutku logički se nameće pitanje postoje li „javno vlasništvo" i „javni posjed". Prema čl. 35. st. 5. ZV-a postoje *javna dobra u općoj uporabi* i to su: „Stvari u vlasništvu Republike Hrvatske koje su namijenjene neposrednom izvršavanju prava i dužnosti Republike Hrvatske, njezinih tijela i ustanova. Takvim stvarima, kojima je vlasnik država, imaju se pravo služiti svi na način propisan ZV-om i ostalim zakonima". Valja napomenuti da postoje također i *opća dobra*. To su „stvari koje zbog svojih osobina ili pravne regulative nisu u mogućnosti biti u vlasti fizičkih ili pravnih osoba" (Jug 2004: 1). Pojmovi javnoga i općeg dobra često se brkaju i glede njihova razlikovanja postoje određene dvojbe (*ibid*.), no u ovome radu nisu važna za daljnju analizu pa se njima nećemo baviti.

Sljedeći pojam kojim se bavimo u ovome radu jest *posjednik*, koji je u hrvatskome pravnom sustavu definiran kao „osoba koja ima faktičnu vlast glede neke stvari“ (čl. 10. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (ZV)). Prema ZV-u postoje *samostalni posjednik*, koji posjeduje stvar kao da je njezin vlasnik ili pravo kao da je njegov nositelj, i *nesamostalni posjednik*, u kojem slučaju postoji *posredni posjednik*. Posjed se smatra samostalnim osim ako se ne dokaže suprotno, odnosno samostalni je posjed uobičajena situacija. Drugim riječima, „privatni“ je posjed pravni nonsens. S druge strane, u općejezičnome se rječniku *posjednik* definira kao „1. onaj koji ima posjed i 2. v. vlasnik“[16]. Uočavamo da se općejezična definicija ne podudara s pravnom, što je ponovno izvor pomutnje. Općejezični leksem *posjednik* primarno se veže uz *posjed* koji bi se u pravnome diskursu označio kao *nekretnina*, *pokretnina* ili *zemljište*, a riječ je o trima različitim pojmovima koji su hiponimi pojma *stvar*[17] po kojemu je cijela grana prava dobila naziv *stvarno pravo*[18].

Iz dosada rečenog proizlazi to da postoje prilično velike razlike između pojmova *posjed* i *posjednik*[19] u općemu i pravnom jeziku, kao i to da se u općem jeziku *posjednik* i *posjed* ponekad smatraju sinonimima pojmova *vlasnik* i *vlasništvo*. Cilj je ovoga rada istražiti uporabu navedenih temeljnih pojmova iz područja stvarnoga prava u korpusima, i to posebno u smislu kolokacijskih sveza koje tvore. Naša je pretpostavka da će se navedeni poj-

[16] https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search_by_id&id=eVphXRQ%3D&keyword=posjednik

[17] Prema st. 1. čl. 2. ZV-a stvar je predmet prava vlasništva i drugih stvarnih prava. Stvari se dijele na pokretne (pokretnine) i nepokretne (nekretnine). U st.2. čl. 2. ZV-a nadodaje se: „Stvari su u smislu ovog zakona tjelesni dijelovi prirode, različiti od ljudi, koji služe ljudima za uporabu. Uzima se da su stvari i sve drugo što je zakonom s njima izjednačeno.“ Tako se i prirodne sile smatraju stvarima pod uvjetom da su „podložne ljudskoj vlasti“ (st. 5.). I neka prava mogu biti izjednačena sa stvarima (st. 6.). Za više detalja o definiciji stvari v. Gavella 1998: 45–59.

[18] U Hrvatskoj enciklopediji stvarno je pravo definirano kao „grana građanskoga prava, sustav pravnih pravila kojima se uređuju društveni odnosi koji nastaju među ljudima glede neposrednoga gospodarskog iskorištavanja stvari (stvarno pravo u objektivnom smislu)“, https://www.enciklopedija.hr/clanak/stvarno-pravo (pristupljeno u srpnju 2025.).

[19] U udžbeniku o stvarnom pravu Gavella (1998: 103) primjećuje na sličan način: „Naziv posjed u razgovornom se jeziku ponekad rabi u nekom smislu koji se više ili manje razlikuje od pravno-tehničkoga, jer se njime naziva svako pripadanje nečega nekome (npr. u vlasništvo, ili u imovinu), ali i objekt tog pripadanja (stvar, imetak općenito, seosko imanje, zemljište određene osobe i sl.).“

movi rabiti u različitim svezama u općem i stručnom jeziku zbog različitih značenja koja imaju u tim dvama kodovima.

4. Pristup utemeljen na korpusima

Metodološki se okvir ovoga rada temelji na velikim računalnim korpusima, što je danas gotovo pravilo u jezičnim, a sve više i terminološkim istraživanjima (Humbley 2018: v). Preciznije govoreći, naš je pristup vođen korpusom[20] (eng. corpus-driven approach). Za analizu kolokacijskih sveza u općem jeziku rabili smo hrWaC 2.2 (Erjavec i Ljubešić 2011), jedan od najvećih hrvatskih mrežnih korpusa, a stručni smo sastavili od Zakona o vlasništvu kao temeljnog dokumenta i 17 znanstvenih članaka iz područja stvarnog prava[21]. Oba su korpusa analizirana putem sučelja SketchEnginea[22]. Valja naglasiti da se oni dosta razlikuju po veličini: dok hrWaC 2.2 ima 1,2 milijarde riječi, korpus stvarnoga prava ima ih 286,925, no smatramo da je potonji dovoljno reprezentativan za navedeno područje i veličinom i izborom stručnih i znanstvenih tekstova.

Iz korpusa ćemo ekscerpirati sve relevantne kolokacijske sveze koje četiri temeljna stvarnopravna naziva (*vlasništvo*, *vlasnik*, *posjed* i *posjednik*) kao glavne sastavnice sveza tvore u općem i stručnom jeziku. Pritom njihove kolokate nećemo smatrati sporednim sastavnicama jer držimo da obje sastavnice svojim značenjsko-sintaktičkim potencijalom sudjeluju u stvaranju kolokacijske sveze (Blagus Bartolec 2012: 56). Relevantnost sveza utvrđivat će se prema podatcima iz alata Word Sketch, kojim se iz korpusa

[20] Riječ je o pristupu u kojem se svi zaključci temelje na podatcima preuzetima iz korpusne građe, dok se u korpusno utemeljenom pristupu (eng. corpus-based approach) više stavlja naglasak na provjeravanje hipoteza na korpusnoj građi.

[21] Kriteriji za odabir članaka bili su relevantnost teme za područje stvarnoga prava, odnosno bavljenje temeljnim stvarnopravnim pojmovima, upoznatost autora rada s područjem stvarnoga prava i, dodatno, ugled autora. Svi su radovi nađeni pretragom na Hrčku, portalu hrvatskih znanstvenih i stručnih časopisa. Većina je radova objavljena u zbornicima triju najvećih pravnih fakulteta u Hrvatskoj (zagrebačkom, riječkom i splitskom). Od ukupno 16 autora, većina (devet) (bili) su profesori i profesorice građanskog (procesnog) prava na jednom od hrvatskih pravnih fakulteta (V. Belaj, L. Brajković, H. Ernst, N. Gavella, E. Kunštek, B. Ivančić-Kačer, S. Nikšić, D. Pichler, P. Simonetti). Ostali su autori sudci (M. Arlović), odnosno viši savjetnici Ustavnog suda (S. Marković, M. Radin, S. Trgovac) ili pravni stručnjaci. Detaljan je popis članaka na kraju rada.

[22] U SketchEngineu su za hrvatski jezik ugrađene funkcionalnosti za dodjeljivanje vrste riječi (POS tagging), lematizaciju, ekscerpciju nazivlja, kolokacija (wordsketch) itd.

ekscerpiraju kolokacijske sveze i sintaktičko-semantičke pravilnosti (Kilgarriff i sur. 2014).[23] Detaljnu analizu kolokacijskih sveza donosimo u sljedećem razdjelu.

5. Analiza kolokacijskih sveza u korpusima općega (OJ) i stručnog jezika (SJ)

U ovom dijelu posvećenom analizi pregled kolokacijskih sveza donosimo u obliku tablica u kojima će podudarne sveze, odnosno one koje se javljaju u oba korpusa, biti u osjenčanim poljima.

5.1. Vlasništvo

U nastavku u tabličnom prikazu donosimo pregled kolokacijskih sveza imenice *vlasništvo* u dvama korpusima.

Tablica 1. *Kolokacijske sveze imenice* vlasništvo *u OJ i SJ*

Vlasništvo		
	Općejezični korpus freq[24] = 120,407 (86.14 na mil.)	**Stručni korpus** freq = 3.661 (9,809.67 na mil.)
Pridjev **+** ***vlasništvo***	društveno	društveno
	državno	državno
	intelektualno	etažno
	privatno	izvanknjižno
	stopostotno	neizvjesno
	strano	privatno
	trajno	publicijansko
	većinsko	zajedničko

[23] Riječ je o funkciji koja služi kao nacrt rječničke natuknice za pojedini leksem i u kojoj se mogu nalaziti nepravilnosti, odnosno šum (eng. noise), tj. koja može pogrešno dodijeliti gramatičku oznaku riječi, sintaktičku funkciju itd., stoga ponuđene rezultate treba ručno pročistiti.

[24] Za sve leksičke jedinice u tablici donosimo podatke o čestotnosti, i to najprije apsolutnu frekvenciju (freq), odnosno ukupan broj pojavnica koje se javljaju u korpusu, a potom i relativnu frekvenciju (broj pojavnica na milijun riječi).

Vlasništvo		
Imenica + *vlasništvo* (gen.)	nepovredivost	jamstvo
	pravo	ograničenje
	prijenos	prijenos
	stjecanje	pravo
	struktura	stjecanje
	titular	upis
	uknjižba	uspostava
	upis	zaštita
Glagol + *vlasništvo* (ak.)	dokazati	oduzeti
	dokazivati	postojati
	postajati	povezati
	prenijeti	steći
	osporavati	stjecati
	steći	-
	stjecati	-
	uknjižiti	-
Prijedlog	nad (*vlasništvo nad*)	na (*vlasništvo na*)
	-	nad (*vlasništvo nad*)
Particip	etažirano	brisano
	nacionalizirano	ograničeno
	otkupljeno	oduzeto
	otuđeno	stečeno
	preneseno	upisano
	stečeno	uspostavljeno
	uknjiženo	utemeljeno
	upisano	-

Značenja imenice *vlasništvo* u OJ jesu: 1. *pravn.* potpuno pravo raspolaganja čime, posjedovanje imovine [*državno vlasništvo*; *javno vlasništvo*], 2. *razg.* ono što kome pripada kao njegova imovina; svojina. Iako je riječ o rječniku OJ, u prvoj se definiciji navodi da je riječ o stručnom značenju koje označava pravo raspolaganja čime, odnosno „posjedovanje imovine“. Ovdje je već došlo do zbrke jer se pravo vlasništva praktički izjednačuje s posjedo-

vanjem – što su u pravu dva različita pojma – a uvodi se i pojam *imovine*, koji je vrlo poliseman[25].

Pridjevski kolokati *privatno, državno i društveno* jedini su koji se javljaju u oba korpusa. Uvidom u stranice s najviše potvrda za navedene sveze[26] može se konstatirati da je riječ o tiskovinama velike tiraže (vecernji.hr), onima u kojima je više zastupljeno istraživačko novinarstvo (nacional.hr), u kojima bismo očekivali višu razinu stručnosti, ali i posve stručne stranice (npr. hidra.hr[27]). Iz navedenoga zaključujemo da se navedene sveze rabe i u stručnim i u (manje ili više specijaliziranim) općejezičnim tekstovima, odnosno da je došlo do djelomične determinologizacije navedenog naziva, no detaljna bi analiza žanrova i tekstnih vrsta, kojom bi se pokazalo imaju li isto značenje u oba korpusa, nadilazila opseg ovoga rada, stoga se njome nećemo baviti.

Ostali pridjevski kolokati imenice *vlasništvo* nisu podudarni i ovise o kategorijama koje su relevantne u općem, odnosno stručnom jeziku. Primjerice, sveza *trajno vlasništvo* rabi se samo u OJ i čini se da je riječ o pridjevu kojim se pojačava činjenica da se pravo, predmet i sl. što je tko dobio u vlasništvo toj osobi neće oduzeti[28]. To je u kontrastu s pravnom koncepcijom prava vlasništva koje je u kontinentalnim pravnim sustavima „u načelu trajno pravo“[29] (Gavella 1998: 488). Riječ je, dakle, o različitom opojmljivanju vlasništva u OJ i SJ.

---

[25] V. Nikšić (2012).

[26] Navedeni se podatci dobivaju pomoću funkcije *Frequency – Text types* putem sučelja SketchEnginea.

[27] Riječ je o nekadašnjoj stranici Hrvatske informacijsko-dokumentacijske referalne agencije Vlade RH na kojoj su objavljivani propisi, a koja danas više nije aktivna (pristupljeno u lipnju i srpnju 2025.).

[28] Kao u primjeru *Na svakoj će utakmici biti izabran igrač utakmice koji će u* ***trajno vlasništvo*** *dobiti pokal*.

[29] U hrvatskome pravnom poretku pravo vlasništva jest „stvarno pravo koje svojem nositelju (vlasniku) daje najpotpuniju, za svakog mjerodavnu privatnu pravnu vlast na/glede stvari što je pravni poredak dozvoljava i jamči“ (Gavella 1998: 280). Činjenica da je riječ o najpotpunijoj vlasti znači da je „pojmovno bezgranična“ i da je vlasnik ovlašten činiti sa svojom stvari „što ga je volja“, odnosno „sve što nije protupravno“ (*ibid*.) Pravo vlasništva prestaje na apsolutan ili relativan način. Apsolutan prestanak vlasništva nastupa propašću stvari, trajnim gubitkom samostalnosti stvari, stavljanjem stvari izvan prometa, odreknućem i sl. Relativan prestanak prava vlasništva nastupa prelaženjem prava vlasništva neke stvari s jedne osobe na drugu (Gavella 1998 : 488–493).

Kada je riječ o podudarnim imenskim kolokatima (*pravo/prijenos/upis/stjecanje/prijenos vlasništva*), uvidom u izvore njihovih potvrda u OJ konstatirali smo da je riječ o stručnim stranicama[30], odnosno navedene kolokacijske sveze i dalje se rabe gotovo isključivo u SJ, a slučajno su se našle među mrežnim stranicama koje su ušle u općejezični korpus.

Sveza *uknjižba vlasništva* u stručnom se korpusu javlja samo jedanput, dok je imenica *uknjižba* u drugim svezama česta (npr. *uknjižba prava* (*na nekretninama*), *uknjižba u zemljišnu knjigu/tužitelja/služnosti/prava vlasništva*). Drugim riječima, u pravnome jeziku uknjižuju se prava (i služnosti), a ne sâmo vlasništvo, pa je ponovno riječ o različitom opojmljivanju.

Kada je riječ o glagolima, sveza *dokazati* (*dokazivati*) *vlasništvo* zanimljiv je primjer jer se isti glagol javlja u stručnome korpusu, ali u drukčijim svezama: *dokazati* (*svoje*, *založno*) *pravo/pravni temelj/stvarni teret/da je* + rečenica. Sveza *osporiti vlasništvo* ne postoji u pravnome korpusu, već glagol *osporiti* kao objekte uzima imenice *odluku/rješenje/zakonske odredbe*. Sveza *prenijeti vlasništvo* javlja se tek nekoliko puta u pravnome korpusu, a daleko češće glagol *prenijeti* otvara mjesto objektima *pravo vlasništva/nekretnina/suvlasničke dijelove* (npr. *prenijeti nekretninu u društveno vlasništvo*) itd. U navedenim se, dakle, primjerima OJ i SJ rabe iste leksičke jedinice, ali u različitim svezama, što pokazuje da se one u OJ drukčije konceptualiziraju (usp. Stojić 2024) – odnosno iz gledišta pravnoga jezika, u općem se jeziku navedeni pravni pojmovi rabe na manje precizan i točan način.

Na kraju se osvrnimo na participe. Sveza *otkupljeno vlasništvo* često se rabi u prenesenom značenju u domeni religije[31], a u pravnome korpusu glagol *otkupiti* ne rabi se uz *vlasništvo*, već otvara mjesto objektima *tražbina* ili *stan*. *Otuđiti* se javlja kao glagol i particip u ZV-u, ali *otuđiti* se ne može nečije *vlasništvo*, nego *stvar/nekretnina*. Također, u pravnome se diskursu može *uknjižiti pravo/stjecatelja/teret*, ali ne i *vlasništvo*. Sve su to primjeri različite konceptualizacije VLASNIŠTVA i s njim povezanih pojmova u općem i stručnom jeziku.

Kada je riječ o prijedlozima, sveza s prijedlogom *nad* (*vlasništvo nad*) javlja se u stručnome korpusu šest puta i sve su pojavnice iz istog članka[32].

---

[30] Među prvih 10 izvora jesu stranice hidra.hr (stranica Hrvatske informacijsko-dokumentacijske referalne agencije Vlade RH na kojoj su objavljivani propisi), stranice nekih pravnih fakulteta (pravst.hr, pravri.hr) i zakon.hr.

[31] Kao u primjeru *Oni su Božje* ***otkupljeno vlasništvo.***

[32] „Stjecanje prava vlasništva dosjelošću“, Brajković (2021).

Sveza *vlasništvo na* javlja se 29 puta, no sveza *pravo vlasništva na* javlja se puno češće, s više od dvjestotinjak potvrda[33]. To nas navodi na zaključak da se u OJ rabi samo jedna opcija (*vlasništvo nad*[34]) koja je u SJ manje česta.

Naša analiza pokazala je ono što je poznati stvarnopravni stručnjak Nikola Gavella (1998: 291) zaključio o uporabi pojma *vlasništvo* u OJ, a to je da se vlasništvo rabi s različitim značenjima, ponekad kao sinonim za posjed, korištenje ili raspolaganje čime, što autor pripisuje „činjenici da je pravna ustanova vlasništva u nas prolazila kroz velike promjene u razmjerno kratkom razdoblju, što je ostavilo vidljiv trag u govornom jeziku". U zaključku ovoga razdjela možemo konstatirati da postoje sveze koje leksem *vlasništvo* tvori isključivo u OJ (npr. *trajno vlasništvo*), a koje se ne nalaze u SJ, kao i sveze koje rabe iste leksičke elemente, ali u različitim konstrukcijama (npr. OJ: *dokazati vlasništvo* > SJ: *dokazati pravo vlasništva*; OJ: *uknjižba vlasništva* > SJ: *uknjižba prava vlasništva*). Iz navedenih primjera može se zaključiti da je leksem *vlasništvo* doživio određeni stupanj determinologizacije zbog čega ga laici rabe drukčije nego stručnjaci. Sve navedeno ukazuje na vrlo blisko značenje pojma VLASNIŠTVO u OJ i SJ, ali i na veće razlike u njegovu opojmljivanju u tim dvama kodovima.

[33] Kao u primjeru *graditelj stječe **pravo vlasništva na** zauzetom zemljištu*.

[34] Moguće je da je razlog tomu opojmljivanje VLASNIŠTVA kao kontrole nad čime, odnosno da je na djelu konceptualna metafora KONTROLA JE GORE (eng. CONTROL IS UP, npr. Lakoff i Johnson 1980). Na sličan se način u hrvatskome opojmljuju i NADZOR, AUTORITET, DOMINACIJA i sl. (usp. Petrak 2022: 309).

5.2. Vlasnik

U ovome razdjelu analizirat ćemo sveze koje jedinica *vlasnik* tvori u dvama korpusima.

Tablica 2.

Vlasnik		
	Općejezični korpus freq = 251,496 pojavnica (179.93 na mil.)	**Stručni korpus** freq = 1,193 (3,196.65 na mil.)
Pridjev + ***vlasnik***	većinski	etažni
	ponosan	prijašnji
	prijašnji	svagdašnji
	budući	izvanknjižni
	postotni	zajednički
	bivši	punopravni
	privatni	predmnijevani
	sadašnji	publicijanski
	neodgovoran	dotadašnji
Imenica + ***vlasnik*** **(gen.)**	suglasnost	zahtjev
	želja	obveza
	dozvola	interes
	sin	korist
	odgovornost	svojstvo
	interes	tužba
	zahtjev	volja
	ime i prezime	odnosi
	volja	pravo
Glagol + ***vlasnik*** **(ak.)**	kontaktirati	uznemiravati
	upozoriti	obvezivati
	upozoravati	nemati
	obeštetiti	-
	tužiti	-
	pozivati	-

Vlasnik		
***Vlasnik* + imenica (gen.)**	tvrtke	zemljišta
	psa	nekretnine
	zemljišta	stvari
	stana	zgrade
	kuće	stabala
	restorana	građevine
	kafića	-
	nekretnine	-
	vozila	-
***Vlasnik* + glagol**	postati	imati
	željeti	moći
	plaćati	postati
	tvrditi	morati
	prodati	ne smjeti
	odlučiti	posjedovati
	kupiti	dopustiti

Pogledajmo prvo pridjeve. Pridjevi poput *ponosan* ili *neodgovoran* ne javljaju se u SJ jer nisu relevantne kategorije u ovoj grani prava[35]. Neki (npr. *publicijanski*) posve su stručni i sasvim nepoznati u OJ. Dok se u OJ rabi sveza *prijašnji vlasnik*, u SJ rabe se i *prijašnji* i *prethodni*. Sveza *budući vlasnik* ne javlja se u pravnome korpusu, već se umjesto nje rabi *potonji vlasnik*; ni sveza *sadašnji vlasnik* ne javlja se u tome korpusu zato što se podrazumijeva da je vlasnik osoba koja je nositelj prava vlasništva u trenutku govorenja. Iako *budući* i *potonji* imaju vrlo blisko značenje, zbog konvencionalizacije SJ u tom se kodu preferira sveza *potonji vlasnik*. Kolokacijske sveze *većinski vlasnik* i *X-postotni vlasnik* ušle su u OJ iz ekonomije i nisu dio stvarnopravnog nazivlja.

Od imenica kojima je dopuna imenica *vlasnik* u genitivnom obliku neke nisu pravno relevantne (*sin/želja vlasnika*), ali su dovoljno istaknute da bi imale važnu ulogu u OJ. Sveza *dozvola vlasnika* ne javlja se u SJ jer se naziv

[35] U ZV-u se primjerice spominje ***nepošteni** vlasnik* (čl. 153.), ali se i na druge načine pomoću pridjeva govori o ponašanju nositelja stvarnih prava (***dobar** domaćin, **dobar** gospodar*).

dozvola u pravnom jeziku rabi u sasvim različitim svezama: *građevinska/lokacijska/uporabna dozvola* te *dozvola nadležnih tijela*. *Dozvola* je u SJ dokument, dok je u OJ poliseman leksem[36]. Drugim riječima, dok su i *dozvola* i *odobrenje* u pravnome jeziku različiti pojmovi, u općem jeziku oni se rabe kao bliskoznačnice, „otprilike isto".

Iz analize proizlazi prije svega to da pojam *vlasnik* tvori dosta različite kolokacijske sveze u općem i stručnom korpusu. Iako se u OJ taj leksem rabi sa sličnim značenjem kao naziv *vlasnik* u SJ, u OJ on tvori sveze u kojima se ističu neka njegova obilježja koja su relevantna za OJ i koja se uglavnom ne rabe u SJ jer nisu pravno relevantna.

5.3. Posjed

U nastavku je tablica s pregledom kolokacijskih sveza koje jedinica *posjed* tvori u OJ i SJ.

Tablica 5. *Kolokacijske sveze koje* posjed *tvori u OJ i SJ*

Posjed		
	Općejezični korpus freq = 251,496 pojavnica (179.93 na mil.)	**Stručni korpus** freq = 710 pojavnica (1.902,45 na mil.)
Pridjev + ***posjed***	zemljišni	neposredni
	feudalni	samostalan
	prekomorski	kvalificiran
	privatni	pošten
	mletački	publicijanski
	kolonijalni	neprekinut
	plemićki	zakonit
	vlastelinski	istinit
	templarski	uzukapijski

[36] Prema HJP-u: dozvola je „dopuštenje, odobrenje za što u usmenom ili pisanom službenom obliku". V. https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search_by_id&id=fF9kUBI%3D&keyword=dozvola.

Posjed		
***Posjed* + imenica (gen.)**	lopte	stvari
	dokumenata	zaloga
	Nacionala	nekretnine
	grofova	prava
	nekretnine	zemljišta
	knezova	-
	zemljišta	-
Glagol + *posjed* (ak.)	okrupniti	predati
	ograditi	koncipirati
	okrupnjavati	stjecati
	ometati	steći
	darovati	izgubiti
	ograđivati	napustiti
	oduzeti	podijeliti
	uzurpirati	nemati
	prepustiti	oduzeti
Imenica + *posjed* (gen.)	smetanje	koncepcija
	ometanje	smetanje
	okrupnjavanje	postojanje
	usitnjenost	predaja
	okrupnjivanje	zaštita
	usitnjavanje	istinitost
	međa	kakvoća
	predaja	konstrukcija
	uživanje	element
Prijedlozi	nad	u
	u	iz

Pridjevski kolokati imenice *posjed* potpuno su drukčiji u OJ i SJ: dok u OJ u svezama s pridjevom *posjed* ostvaruje značenje ‘imanje’ ili ‘zemljište’ (*feudalni/plemićki posjed*), odnosno ‘teritorij’ (*prekomorski/mletački/kolonijalni posjed(i)*), u SJ ta značenja ne postoje. Riječ je o općejezičnoj polisemiji koja ne postoji u pravu i koja rezultira velikim razlikama u kolokacijskom potencijalu općejezičnog leksema *posjed* i pravnog naziva *posjed*. U SJ rabe

se pridjevi koji su pravno relevantni (*kvalificiran/uzukapijski/neposredni* itd.), i od kojih su neki sasvim nepoznati u OJ. Najzanimljivija je sveza *privatni posjed* o kojoj smo podrobnije pisali u početnome dijelu rada[37]. Već smo spomenuli da je „privatni posjed" pravni nonsens jer posjednik „u pravilu izvršava svoju vlast osobno – vlastitim posjedovnim činima", a iznimno je može izvršavati i pomoću druge osobe (pomoćnika u posjedovanju) (Gavella 1998: 114). U navedenim se primjerima stoga radi o *vlasništvu* i u pravno-tehničkom diskursu kolokacijska sveza *privatni posjed* mogla bi se zamijeniti svezama *privatno vlasništvo*, *privatno zemljište* ili *zemljište/nekretnina u privatnom vlasništvu*. Riječ je, dakle, o nepodudarnoj sinonimiji, odnosno sinonimiji leksema *vlasništvo* i *posjed* u OJ koja ne postoji u SJ.

U imenskim svezama u kojima je *posjed* osnova u OJ (*posjed grofova/obitelji/plemića*), *posjed* ostvaruje značenje 'nekretnina', 'imanje' ili 'zemljište' i također je riječ o značenju koje ne postoji u pravnome jeziku. U svezama *posjed zemljišta/nekretnine*, *posjed* se rabi s pravno-tehničkim značenjem (faktične vlasti nad čime)[38], a budući da su izvor takvih potvrda u OJ novinski portali, dalo bi se zaključiti da je riječ o stručnim kolokacijskim svezama koje su prodrle i u poluspecijalizirani novinski diskurs.

Imenske sveze u kojima se rabi imenica *posjed* svjedoče o polisemiji tog leksema u OJ. Naime, sveze *usitnjavanje/usitnjenost/međa posjeda* odnose se na *posjed* u značenju 'zemljišta' i ne rabe se u SJ. Sveza *predaja posjeda* rabi se samo u specijaliziranim tekstovima, odnosno nije prodrla u OJ te i dalje pripada SJ.

Kada je riječ o glagolima, u svezama *okrupniti* (*okrupnjavati*)/*ograditi* (*ograđivati*)/*darovati posjed* leksem *posjed* ostvaruje značenje 'zemljište' koje ne postoji u SJ. Slično je i sa svezom *oduzeti posjed,* u kojoj se *posjed* najčešće

[37] Kao u sljedećim primjerima: 1) *na njihovom* ***privatnom posjedu****, okruženim zelenilom, pripremao se roštilj*, 2) *Djelatnici Elektrodalmacije ušli su, bez ikakve najave, u* ***privatni posjed*** *vlasnika i oštetili njihovu imovinu* i 3) *Pećina je u* ***privatnom posjedu****, zbog toga je i njena točna lokacija strogo čuvana tajna.*

[38] „Posjed je pravno relevantna faktična vlast koju neka osoba ima u društvu glede određene stvari. Posjed je činjenica da je određena stvar podvrgnuta razmjerno trajnoj vlasti određene osobe, njezinoj privatnoj vlasti, koja je neposredna i koja djeluje apsolutno" (Gavella 1998: 103). Ključno je, dakle, za posjed da je riječ o privatnoj vlasti koja je činjenična, a ne subjektivno pravo, odnosno koja je „živa praksa socijalnog odnosa u kome neki predmet pripada određenoj osobi" (*ibid*.). U suvremenoj pravnoj doktrini, pa tako i u hrvatskom stvarnopravnom uređenju, posjed se smatra socijalnom činjenicom, a ne pravom, iako je tijekom povijesti bilo različitih tumačenja. Za više detalja v. Gavella (1998: 105–106).

rabi u množini[39] i označava ‘zemljište’. Ponekad se, rjeđe, sveza *oduzeti posjed* rabi u pravnotheničkom smislu, i to u specijaliziranijim izvorima[40].

Kada je riječ o prijedlozima, sveza *posjed nad*[41] ne rabi se u pravnom korpusu. U OJ najčešće se javljaju sveze s prijedlogom *u*, i to: *u posjedu koga/čega*[42], odnosno kao dopuna glagolima[43]: *biti u posjedu čega*, *doći u posjed čega*. Radi lakše usporedbe kolokacijskih sveza koje *posjed* tvori u dvama korpusima u nastavku donosimo njihovu vizualizaciju[44] (Slika 1.).

Na kraju ovoga razdjela možemo konstatirati da postoje doista velike razlike između kolokacijskih sveza leksičke jedinice *posjed* u OJ i SJ. To je prije svega posljedica činjenice da je njezino najčestotnije značenje u OJ ‘zemljište, imovina, nekretnina’, koje uopće ne postoji u pravnoj terminologiji. Naziv *posjed* i leksem *posjed* grade složene unutarleksičke i međuleksičke odnose. Preciznije govoreći, polisemija imenice *posjed* u općem jeziku dovodi do tek djelomične sinonimije sa značenjem pravnoga naziva *posjed*. Budući da se takva sinonimija nalazi na samom rubu sinonimskog kontinuuma[45], mogli bismo čak reći da se radi o dvjema različitim leksičkim jedinicama, odnosno homonimima. Osim toga, imenica *posjed* nerijetko se u OJ rabi kao sinonim za *vlasništvo*, posebice u vrlo frekventnoj svezi *privatni posjed* (v. bilješku 11). Tomu je razlog činjenica da je opći jezik manje precizan pa vrlo različita dva pravna pojma smatra „otprilike istima“.

---

[39] Kao u primjeru *Inkvizicija ga je posmrtno osudila i* ***oduzela*** *sve časti i* ***posjede.***

[40] Kao u primjeru *Tko posjedniku bez njegove volje* ***oduzme posjed*** *ili ga u posjedovanju uznemirava, samovlasno je smetao njegov posjed*, u kojem se na stranici o poslovanju nekretninama izravno citiraju odredbe ZV-a (čl. 20, st. 2.).

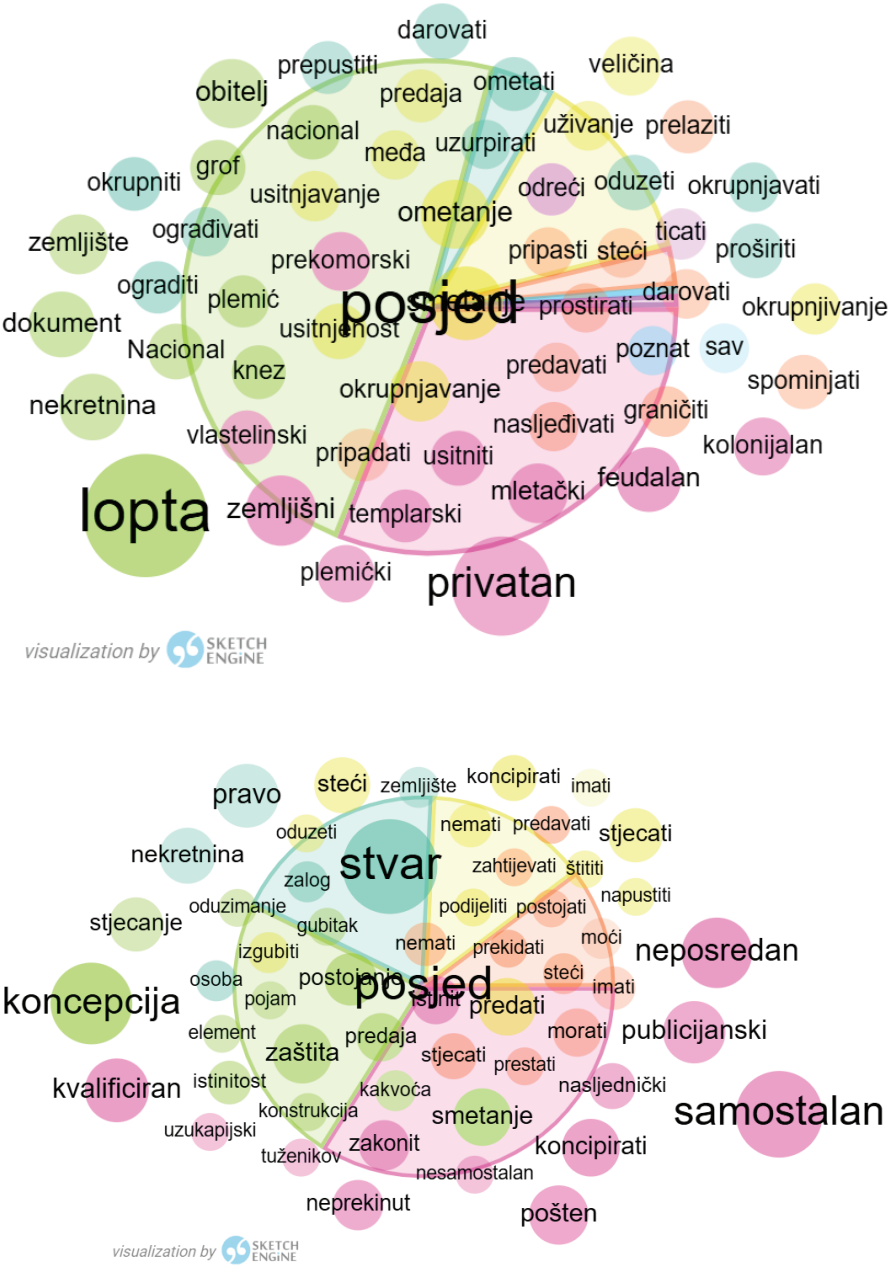
[41] Kao u primjeru *Milinkovića su tužili prije dva mjeseca zbog ometanja* ***posjeda nad*** *javnim putem koji vodi do osam zgrada.*

[42] Kao u primjerima: *intelektualno vlasništvo* ***u posjedu*** *Općine Kloštar Ivanić* i *igra mora biti zaustavljena, a ponovno će je početi ekipa koja nije bila* ***u posjedu*** *lopte.*

[43] Kao u primjerima *kada je bila* ***u posjedu*** *Ladislava Sigettija* i *Došli smo* ***u posjed*** *jednog primjerka ovog uređaja.*

[44] Vizualizacije su izrađene pomoću funkcije *visualization* u WordSketchu putem sučelja SketchEnginea.

[45] Prema Lyonsovoj klasifikaciji (1970, citirano u Raffaelli 2015: 210-211) sinonimnost je pitanje stupnja, odnosno postoje tri vrste sinonimskih odnosa: 1) sinonimi koji su načelno monosemni i imaju vrlo blisko značenje (npr. *glazba* i *muzika*), 2) sinonimi koji pokazuju veći stupanj polisemije i čije su razlike teže uočljive (npr. *tuga* i *žalost*) i 3) parovi u kojima barem jedan član ima razgranatu mrežu značenja, od kojih je samo jedno blisko jednom značenju drugog parnjaka (npr. *karta* i *ulaznica*). *Posjed* u OJ i *posjed* u SJ odgovarali bi tom trećem tipu sinonimije, koja je na samom kraju kontinuuma.

Slika 1. *Vizualizacija sveza imenice posjed u OJ i SJ*

5.4. Posjednik

Posljednja jedinica koju ćemo analizirati jest *posjednik*.

Tablica 7. *Kolokacijske sveze koje* posjednik *tvori u OJ i SJ*

Posjednik		
	Općejezični korpus freq = 3,624 pojavnice (2.59 na mil)	**Stručni korpus** freq = 325 pojavnica (870.84 na mil.)
Pridjev + ***posjednik***	posredni	pošten
	zakonit	posredan
	nepošten	nepošten
	legalan	zakonit
	nesamostalan	samostalan
	feudalan	nesamostalan
	imućan	kvalificiran
	pošten	publicijanski
	katastarski	istinit
***Posjednik* + imenica (gen.)**	goveda	stvari
	homologacije	nekretnine
	skladišta	-
	bilja	-
	životinja	-
	svinja	-
	plantaže	-
	zemljišta	-
Imenica + ***posjednik*** **(gen.)**	adresa	volja
	obveza	poštenje
	nazočnost	vlast
	potpis	prigovor
	pratnja	-
	zahtjev	-

Mnogi pridjevski kolokati leksema *posjednik* u OJ podudaraju se s onima u SJ. Sveze *posredni/zakoniti/nepošteni/nesamostalni posjednik* rabe se najčešće na stručnim stranicama, stoga zaključujemo da nisu postale dije-

lom OJ-a, odnosno nisu prošle proces determinologizacije. Sveze *imućni/feudalni posjednik* odnose se na općejezično značenje leksema *posjednik* ('onaj koji ima posjede'). Neki od pridjeva iz SJ uopće se ne rabe u OJ (npr. *publicijanski posjednik*). Iako pridjevi *kvalificiran*[46], *istinit* i *zakonit*[47] *zvuče* kao istooblični pridjevi u OJ, oni u pravnome diskursu imaju sasvim drukčije i vrlo precizno značenje. Iz navedenoga bi se moglo zaključiti da su navedena tri pridjeva u OJ i SJ primjer rubne sinonimije kakvu smo već vidjeli kod imenice *posjed*. Zbog takvih i brojnih drugih primjera iz pravne terminologije neki su autori konstatirali da se, unatoč tomu što pravni nazivi *zvuče* kao leksemi općega jezika, njihovo značenje može razlikovati od onoga u OJ u tolikoj mjeri da se studenti prava ponekad osjećaju kao da ne uče samo pravo, već i strani jezik (Lewis 1972: 307).

Imenske sveze leksema *posjednik* u OJ (npr. *posjednik goveda/bilja/skladišta* itd.) relevantne su za OJ, ali se ne javljaju u pravnom korpusu jer su suviše detaljne, a pravo mora biti dovoljno široko i fleksibilno da bi obuhvatilo različite slučajeve (Christie 1964: 891). Bez ulaženja u detaljnu analizu svih korpusnih potvrda možemo zaključiti da se u navedenim primjerima (npr. *posjednik vozila/goveda/plantaže*) *posjednik* u OJ često rabi kao sinonim za *vlasnik*. U zaključku ovoga razdjela možemo konstatirati, slično kao i u slučaju leksema i naziva *posjed*, da analiza kolokacijskih sveza pokazuje da je leksem *posjednik* u OJ poliseman i da se samo jedno njegovo značenje podudara sa značenjem stvarnopravnog naziva *posjednik*.

6. Rasprava

Dok opće znanje, koje se prenosi općim jezikom, ima nejasne i fluidne granice, u stručnom znanju postoje dobro definirane i jasne granice među pojmovima (Domenech-Bagaria 2024: 23). Zbog toga je opći jezik neprecizan, dvosmislen i neodređen (Poesio 1998: 2), a stručni diskurs precizan i jasno određen.

---

[46] Pridjev *kvalificiran* ovdje nema veze s općejezičnim značenjem te riječi ('sposoban'), već označava „Posjed koji ima sve pozitivne značajke, kako objektivne, tako i subjektivne (zakonitost, istinitost, savjesnost)" i koji se naziva „zajedničkim nazivom – publicijanski posjed (po tome što se takav posjed može redovnom dosjelošću pretvoriti u pravo (…) ili pak kvalificirani posjed (po činjenici da je takav posjed kvalificiran za [publicijansku] tužbu i za dosjelost)" (Gavella 1998: 151).

[47] „Posjed je zakonit, ako posjednik ima valjani pravni temelj toga posjedovanja (pravo na posjed) (…), a istinit je – ako nije pribavljen ni silom, ni potajno ili prijevarom, ni zlouporabom povjerenja" (Gavella 1998: 150).

Prema kognitivnolingvističkome pogledu na jezik, značenje je enciklopedijske naravi i sve što znamo uokvireno je u (idealizirane) kognitivne domene, koje predstavljaju simplificiranu inačicu našega znanja o svijetu. Različiti govornici različito razumijevaju riječi ili izraze (Domènech-Bagaria 2024 : 23-24) jer objektivno istu situaciju mogu doživjeti i opisati na različite načine[48] (usp. Geld 2006: 185). Drugim riječima, naša je konceptualizacija neke situacije ili nekog pojma rezultat različitih čimbenika (društvenih, kulturnih[49], individualnih itd.), a posebno je pod utjecajem naše individualne razine općeg i stručnog znanja. Primjerice, stručnjaci iz određenog područja dijele znanje koje prosječni govornici, ali i stručnjaci iz drugih područja, ne dijele (Domènech-Bagaria 2024: 24). Izgradnja značenja dinamičan je proces u kojem jezične jedinice aktiviraju naše enciklopedijsko znanje[50]. To je znanje strukturirano, odnosno neki su njegovi aspekti važniji jer su istaknutiji (Evans i Green 2006: 217). Sve navedeno značilo bi da istaknutost[51] pojedinih obilježja nekoga pojma utječe na percepciju važnosti njegovih obilježja u govornika i različito konstruiranje njegova značenja u općoj i stručnoj zajednici. Zbog toga prosječan govornik može (sasvim) drukčije razumjeti i rabiti stručne nazive od stručnjaka. Logično je da se takve razlike u shvaćanju i uporabi posebno očituju kod stručnih pojmova koji govornicima zvuče poznato, odnosno koji se *čine* dijelom leksika općeg jezika, ali koji u stručnom nazivlju imaju precizno i ponekad vrlo različito značenje, kao što je slučaj s riječima *posjed* i *posjednik*.

Našom se analizom pokazalo da postoje značajne razlike između kolokacijskih sveza koje istooblične leksičke jedinice tvore u općem i pravnom jeziku, a te razlike u uporabi ukazuju na različito opojmljivanje navedenih jedinica u općem i stručnom jeziku. Primjerice, u općem jeziku često se rabi

[48] Riječ je o tvrdnji koja je u samoj srži kongnitivnolingvističke teorije o gradbi (konstruiranju) značenja, u kojoj se ta gradba izjednačuje s konceptualizacijom (Evans i Green 2006: 363).

[49] Primjerice, poznato je da se konceptualizacija ZEMLJE i OKOLIŠA kod autohtonih naroda Sjeverne Amerike uvelike razlikuje od one koja se primjenjuje u sustavima *common law*a, što dovodi do raznih problema povezanih s pitanjem vlasništva u zemljama Commonwealtha (Yates 2004).

[50] Postoji više vrsta enciklopedijskoga znanja, od kojih je za ovaj je rad najvažnije konvencionalno znanje, tj. znanje koje dijele govornici neke govorne zajednice (usp. Evans i Green 2006: 217).

[51] Istaknutost (eng. salience) je uz pažnju jedan od četiri opća kognitivna procesa koji se koriste i pri gradbi značenja. Ostali su procesi: prosudba/usporedba, perspektiva/smještenost i konstitucija/geštalt (Geld 2006: 188–189).

sveza *trajno vlasništvo* koja ne postoji u pravnom jeziku jer je vlasništvo u kontinentalnim pravnim sustavima „u načelu trajno pravo“ (Gavella 1998: 488). Slično tomu, u pravnom jeziku rabi se sveza *publicijansko vlasništvo*, nepoznata u općem jeziku, kojom se opisuje posebna vrsta vlasništva u stvarnom pravu[52]. Iako je značenje jedinice *vlasništvo* blisko u općem i stvarnopravnom jeziku, njihove različite sveze pokazuju da ih prosječni govornici različito opojmljuju od stručnjaka, odnosno laici i stručnjaci različito grade njihova značenja ističući one aspekte pojma *vlasništvo* koji su važni za opći, odnosno stručni jezik. Slično je i s pojmom *vlasnik*. U navedenim se primjerima ogleda ono što je primijetio Gavella (1998: 289): „vlasništvom se bave razne discipline pravne znanosti, a dakako i drugih znanosti, svaka sa svog aspekta“, zbog čega dolazi do uporabe pojmova „nejednakog sadržaja i opsega“ (*ibid.*).

Kada je riječ o leksičkim jedinicama *posjed* i *posjednik*, njihovo značenje i uporaba pokazuju puno veće razlike između općeg i stručnog jezika. *Posjed* je poliseman leksem općeg jezika koji ostvaruje značenja ‘zemljište, nekretnina’, ‘vlast nad čime’ i ‘područje, teritorij’, od kojih je samo ovo drugo blisko pravno-tehničkom značenju naziva *posjed*, a to je „pravno relevantna faktična vlast koju neka osoba ima u društvu glede određene stvari“ (Gavella 1998: 113). Iz te polisemije proizlaze goleme razlike u kolokacijskom potencijalu leksema *posjed* spram naziva *posjed*, a slično je i s leksemom i nazivom *posjednik*. Dok se sveze poput *zemljišni/plemićki posjed* ne javljaju u stručnom korpusu, u općem su jeziku nepoznate sveze kao npr. *kvalificiran/neposredni/uzukapijski posjed*. Kako smo objasnili u analizi, riječ je o složenim odnosima između polisemije općejezičnog leksema *posjed* kojemu odgovara monosemni pravni naziv *posjed*. Navedene dvije leksičke jedinice imaju samo jedno blisko značenje (‘faktična vlast nad čime’), odnosno u odnosu su rubne sinonimije (Lyons 1970, prema Raffaelli 2015: 210-211), a zbog činjenice da je riječ o dvjema leksičkim jedinicama vrlo različitih značenja, moglo bi ih se čak smatrati i homonimima. Na kraju treba još dodati činjenicu da se u općem jeziku *posjed* i *posjednik* nerijetko rabe kao sinonimi jedinica *vlasništvo* i *vlasnik* te da se analizom pokazalo da je, što se uporaba neke leksičke jedinice u općem jeziku više razlikuje od njezine uporabe u

[52] Riječ je o institutu preuzetom iz rimskog prava koji „predstavlja kvalificirani posjed nekretnine uz koji se veže presumpcija vlasništva koja omogućava takvom predmnijevanom vlasniku zaštitu kao da je vlasnik protiv trećih koji mu oduzmu posjed stvari“ (Ernst 2022: 738).

stručnom diskursu, stupanj njezine determinologizacije viši – kao što bi bio slučaj kod jedinica *posjed* i *posjednik*, dok bi za jedinice *vlasnik* i *vlasništvo* bila riječ o nižem stupnju determinologizacije.

3. Zaključne napomene

Cilj je ovoga rada analiza kolokacijskih sveza leksičkih jedinica *vlasništvo*, *vlasnik*, *posjed* i *posjednik* u općem i stručnom jeziku. Na temelju opažanja i oslanjanjanjem na literaturu (L'Homme i Azoulay 2020; Michta 2022; Humbert Droz 2024; Mroczyńska 2025) pretpostavili smo da navedene jedinice tvore različite kolokacijske sveze u općemu i stručnom jeziku. Da bismo provjerili tu hipotezu, istražili smo njihove sveze u korpusu općeg jezika (hrWaC 2.2) i korpusu tekstova stvarnog prava koji smo sami izradili. Detaljnom analizom kolokacijskih sveza potvrdili smo hipotezu, odnosno pokazalo se da se navedene leksičke jedinice rabe u (vrlo) različitim svezama u korpusu općeg i pravnog jezika. Te su kolokacijske razlike veće kod jedinica *posjed* i *posjednik* nego kod jedinica *vlasnik* i *vlasništvo*. Između leksičkih jedinica *posjed* i *posjednik* u općem i stručnom jeziku postoje složeni unutarleksički i međuleksički odnosi. Prije svega, navedene jedinice odlikuju se većom polisemičnošću u općem jeziku od istoobličnih naziva u pravnoj terminologiji, što je sukladno podatcima iz literature o postojanju šire polisemije u općem jeziku nego u stručnome diskursu (npr. Mroczyńska 2025). Nadalje, tomu pridonosi i rubna sinonimija koja postoji između samo jednoga značenja leksema *posjed* i pravnoga značenja naziva *posjed*.

Posjed i *posjednik* u općem jeziku često se rabe kao sinonimi za *vlasništvo* i *vlasnik*. Iz gledišta pravne terminologije moglo bi se reći da se ti nazivi u općem jeziku rabe netočno i da bi ih trebalo rabiti na precizniji način, kao što je napomenula Šarić (1992: 83, v. fusnotu 5), no to nije naša uloga budući da ne zauzimamo preskriptivno stajalište. Iz deskriptivnoga motrišta valja naglasiti da laici ne poznaju ukupno značenje navedenih stručnih pojmova, već ih rabe u skladu sa svojom općom razinom znanja, pri čemu ističu aspekte njihova značenja koje smatraju važnima, a koji se razlikuju od aspekata važnih stručnjacima (usp. Domènech-Bagaria 2024; Geld 2006).

Iz navedenoga proizlazi da su kolokacijske sveze, kao dio procesa sintagmatizacije, samo jedan od fenomena koji podliježe utjecaju konvencionalizacije budući da, kako smo pokazali, jednom kada neki stručni pojam uđe u leksik općega jezika, prolazi određeni stupanj determinologizacije i u novome se okružju počinje drukčije ponašati. To *drukčije* ponašanje ogleda se i

u njegovu različitom kolokacijskom potencijalu kao odrazu različite značenjsko-sintaktičke strukture i kao posljedici različite konceptualizacije u općem jeziku (usp. Stojić 2024). Iako je ovo istraživanje ograničeno i veličinom korpusa i brojem analiziranih leksičkih jedinica, ono pridonosi rasvjetljivanju odnosa između općega i stručnog jezika, a moglo bi biti posebno korisno pravnicima-lingvistima i prevoditeljima.

Popis literature

Biel, Łucja (2014) „Phraseology in Legal Translation: A Corpus–Based Analysis of Textual mapping in EU Law", *The Ashgate Handbook of Legal* Translation, ur. Le Cheng, Sin King Kui i Anne Wagner, Oxon/New York, 177–193.

Blagus Bartolec, Goranka (2012) „Kolokacijske sveze prema drugim leksičkim svezama u hrvatskom jeziku", Fluminensia, 24, 2, 47–59.

Blagus Bartolec, Goranka (2014) *Riječi i njihovi susjedi. Kolokacijske sveze u hrvatskom jeziku*, Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb.

Bratanić, Maja i Ana Ostroški Anić (2012) „Pedagoški pristup korpusno utemeljenoj izradbi kolokacijskog rječnika strukovnoga nazivlja", Filologija, 58, 39–54.

Cabré Castellví, Maria Teresa (1999) *Terminology. Theory, methods and applications*, John Benjamins, Amsterdam/Philadelphia.

Christie, George C. (1964) "Vagueness and Legal Language", Minnesota Law Review, 48, 4, 885–912.

Cigan, Vesna (2023) *Kolokacijski odnosi u engleskome, njemačkome i hrvatskome strojarskom strukovnom jeziku*, doktorska disertacija, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

Condamines, Anne i Aurélie Picton (2014) „Des communiqués de presse du Cnes à la presse généraliste Vers un observatoire de la diffusion des termes", *La néologie en langue de spécialité : détection, implantation et circulation des nouveaux termes*, ur. Pascaline Dury, José Carlos de Hoyos, Julie Makri-Morel, François Maniez, Vincent Renner i María Belén Villar Díaz, Lyon, 165–188.

Delavigne, Valérie (2020) "De l'(in)constance du métalinguistique dans un corpus de vulgarisation médicale", Corela, https://hal.science/hal-02888469v1 (posjet 15. srpnja 2025.)

Dobrić Basaneže, Katja (2017) „Interpreting Phraseological Units in Contracts: The Case of Extended Term–Embedding Collocation“, Suvremena lingvistika, 43, 84, 199–216.

Domènech-Bagaria, Ona (2024) „Specialized texts and levels of specialization: A cognitive perspective“, *Aspects of Cognitive Terminology Studies. Theoretical Considerations and the Role of Metaphor in Terminology*, ur. Nava maroto i Siliva Molina-Plaza, De Gruyter, 17–38.

Evans, Vyvyan i Melanie Green (2006) *Cognitive Linguistics. An Introduction*. Edinburgh: Edinburgh University Press.

Faber, Pamela i Inés López Rodríguez (2012) „Terminology and specialized language“, *A Cognitive Linguistic View of Terminology and Specialized Language*, ur. Pamela Faber, Berlin/Boston.

Faber Benítez, Pamela (2009) “The cognitive shift in terminology and specialized translation”, Monografies De Traducció i d’interpretació, 1, 107–134.

Gavella, Nikola (1998a) „Stvarnopravno uređenje“, *Stvarno pravo*, ur. Nikola Gavella, Zagreb, 3–42.

Gavella, Nikola (1998b) „Stvarnopravni odnos“ *Stvarno pravo*, ur. Nikola Gavella, Zagreb, 44–98.

Gavella, Nikola (1998c) „Posjed“, *Stvarno pravo*, ur. Nikola Gavella, Zagreb, 103–193.

Gavella, Nikola (1998d) „Pravna ustanova vlasništva“, *Stvarno pravo*, ur. Nikola Gavella, Zagreb, 259–278.

Geld, Renata (2006) „Konceptualizacija i vidovi konstruiranja značenja: temeljne kognitivniloingvističke postavke i pojmovi”, Suvremena lingvistika, 62, 183–211.

Humbert-Droz, Julie (2021) *Définir la déterminologisation : approche outillée en corpus comparable dans le domaine de la physique des particules*, doktorska disertacija, Sveučilište Université Toulouse le Mirail – Toulouse II i Sveučilište u Ženevi.

Humbert Droz, Julie (2024) “Term circulation and connotation: A corpus-based study of connotative meanings of terms through the lens of determinologisation”, Terminology, 30, 1, 11–34.

Humbley, John (2018) “Preface”, *Language for Special Purposes: An International Handbook*, ur. John Humbley, Gerhard Budin i Christer Laurén, Berlin/Boston, v–vii.

Jug, Jadranko (2004) „Pravni status općih dobara“, *Nekretnine u pravnom prometu*, Zagreb, 1–20.

L'Homme, Marie-Claude i Daphnée Azoulay (2020) „Collecting collocations from general and specialised corpora“, *Computational Phraseology*, ur. Gloria Corpas Pastor i Jean-Pierre Colson, 151–176.

Lewis, Ovid C. (1972) "Symposium: Law, Language, and Communication – Introduction", 23 Case W. Rsrv. L. Rev., 23, 2, 307–317, https://scholarlycommons.law.case.edu/caselrev/vol23/iss2/4 (pristup 10. srpnja 2025.)

Ljubešić, Nikola i Tomaž Erjavec (2011) "hrWaC and slWac: Compiling Web Corpora for Croatian and Slovene", *Text, Speech and Dialogue, Lecture Notes in Computer Science*, ur. Ivan Habernal I Václav Matoušek, Berlin/Heidelberg, 395–402.

Mercè, Martínez-Salom, Àngels, Santamaría, Isabel i Chelo Vargas-Sierra (2017) "Specialized collocations in specialized dictionaries", *Collocations and other lexical combinations in Spanish: Theoretical, lexicographical and Applied perspectives*, ur. Sergi Torner Castells i Elisenda Bernal, Oxon/New York.

Kilgarriff, Adam, Baisa, Vít, Bušta, Jan, Jakubíček, Miloš, Kovář, Vojtěch, Michelfeit, Jan, Rychlý, Pavel i Vít Suchomel (2014) „The Sketch Engine: Ten Years On.", Lexicography, 1, 7–36.

Kjær, Anne L. (1990) *Normbetingede ordforbindelser i tysk juridisk sprog*, doktorska disertacija, Sveučilište u Kopenhagenu.

Mamić, Mile (1989) „Juridisch-politische Terminologie – « kamen temeljac » književnojezičnog jedinstva hrvatskog i srpskog“, Rasprave ZJ, 15, 179–186.

Mamić, Mile (1984) „Hrvatski, srpski i slovenski jezični purizam u rječniku Juridisch-politische Terminologie“, Rasprave ZJ, 10-11, 99–107.

Meyer, Ingrid i Kristen Mackintosh (2000) "When Terms Move into Our Everyday Lives: An Overview of De-terminologization", Terminology, 6, 111–138.

Michta, Tomasz (2022) "You shall know a term by the company it keeps: Collocations of the term evidence in general and legal corpora", Beyond Philology: An International Journal of Linguistics, Literary Studies and English Language Teaching 19, 1, 65–96.

Montero Martínez, Silvia, Faber Benítez, Pamela i Miriam Buendía Castro (2011) *Terminología para traductores e intérpretes. 2ᵉ edicion*, Ediciones Tragacanto, Granada.

Mroczyńska, Katarzyna (2025) "Collocations of Sex and Gender in Legal and General Corpora", Academic Journal of Modern Philology, 23, 141–159.

Nahod, Bruno (2016) *O umu stručnjaka*, Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb.

Nigoević, Magdalena i Helena Pavletić „O determinologizaciji u hrvatskom i talijanskom pravnom nazivlju", *Lingvistički i pravni aspekti višejezičnosti*, ur. Lelija Sočanac, Zagreb, 307–324.

Nová, Jana (2018) „Terms Embraced by the General Public: How to Cope with Determinologization in the Dictionary?", *Proceedings of the XVIII EURALEX International Congress: Lexicography in Global Contexts*, ur. Jaka Čibej, Vojko Gorjanc, Iztok Kosem i Simon Krek, Ljubljana, 387-398.

Petrak, Marta (2022) *Leksičko-značenjske strukture u francuskome i hrvatskome jeziku s osobitim obzirom na prefiksaciju – kontrastivna analiza*, doktorska disertacija, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

Poesio, Massimo (1998) *Underspecified Interpretations and a Theory of Language Processing*, magistarski rad, Centre for Cognitive Science, Sveučilište u Edinburgu.

Poštolková, Běla (1984) *Odborná a běžná slovní zásoba současné češtiny*, Academia, Prag.

Raffaelli, Ida (2015) *O značenju. Uvod u semantiku*. Zagreb: Matica hrvatska.

Renouf, Antoinette (2017) "Some Corpus-Based Observations on Determinologisation", Neologica, 11, 21–48.

Simonetti, Petar (2010) Vlasništvo i njegove transformacije, jamstvo i zaštita u ustavnom poretku Republike Hrvatske, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci 31 (1 Supplement), 333–364.

Stojić, Aneta i Nataša Košuta (2017) „Kolokacijske sveze u mentalnome leksikonu učenika stranoga jezika", Fluminensia, 29, 2, 7–28.

Stojić, Aneta (2024) *Metaforičke kolokacije. Od konceptualizacije do ustaljene sveze*. Rijeka: Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci.

Šarić, Ljiljana (1992) „Imati i posjedovati: istoznačnice?", Jezik 40, 79–83.

Wüster, Eugen (1979) *Einführung in die allgemeine Terminologielehre und terminologische Lexikographie*. Beč: Springer Verlag.

Yates, Charlene (2004) „Conceptualizing Indigenous Land Right in the Commonwealth“, Australian Indigenous Law Reporter , 8, 4, 96–101.

Popis izvora za stvarnopravni korpus:

Arlović, Mato (2025) „Ustavnopravni okvir ograničenja prava vlasništva u Republici Hrvatskoj”, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, 46, 1, 235–259.

Belaj, Vlado (2006) „Izvršavanje ovlasti i dužnosti glede posebnoga dijela nekretnine”, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, 27, 1, 345–370.

Brajković, Luka (2021) „Stjecanje prava vlasništva dosjelošću”, Pravnik: časopis za pravna i društvena pitanja, 55, 107, 36–75.

Ernst, Hano (2007) „Objekti etažnog vlasništva – dileme i nova rješenja”, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, 57, 1, 169–216.

Ernst, Hano (2022a) „Publicijansko vlasništvo nekretnina“, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, 43, 3, 737 Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, 43, 3, 737–769.

Ernst, Hano (2022b) „Potresna obnova i neizvjesno vlasništvo”, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, 72, 1-2, 495–564.

Gavella, Nikola (2012) „Građansko pravo i posebna pravna uređenja za određene vrste dobara”, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, 62, 5-6, 1445–1490.

Ivančić-Kačer, Blanka (2016) „Jedno specifično ograničenje prava vlasništva (prenamjena površine, uklanjanje ili prenamjena javne športske građevine”, Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, 53, 1, 299–320.

Jurin Bakotić, Vesna (2014) „Građanskopravna zaštita prava vlasništava i njeno ostvarivanje pred sudom“, Elektronički zbornik radova Veleučilišta u Šibeniku, 8, 1–2, 143–154.

Kunštek, Eduard (2006) „Osiguranje tražbina prijenosom prava vlasništva i prijenosom prava – neka otvorena pitanja“, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci 27, 1, 423–440.

Marković, Sandra, Radin, Marijana i Sanja Trgovac (2011) „Ustavna zaštita prava vlasništva u svjetlu stavova Ustavnog suda Republike Hrvatske“, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, 32, 1, 599–631.

Nikšić, Saša (2012) „Imovina u građanskom pravu”, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, 62, 5-6, 1599–1633.

Pichler, Davorin (2015) „Problematika uspostave etažnog vlasništva temeljem odgovarajućeg suvlasničkog dijela nekretnine", Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, 36, 1, 213–238.

Radošević, Petar (2008) „Posjedovna volja", Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci 29, 2, 1129–1148.

Simonetti, Petar (2006) „Pravo vlasništva i pravo građenja stranih osoba na nekretninama u Republici Hrvatskoj", Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci 27, 1, 1–55.

Simonetti, Petar (2008) „Stjecanje prava vlasništva primjenom ustanova dosjelosti i uzurpacije na nekretninama koje su bile u društvenom vlasništvu", Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci 29, 1, 1–42.

Simonetti, Petar (2009) „Nekretnine kao objekti prava vlasništva i prava građenja", Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci 30, 1, 33–62.

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, pročišćeni tekst zakona, https://www.zakon.hr/z/241/zakon-o-vlasnistvu-i-drugim-stvarnim-pravima (pristupljeno u srpnju 2025.)

SUMMARY

Marta Richter

PRIVATE POSSESSION AND *PRESUMPTIVE OWNERSHIP* – A CORPUS STUDY OF COLLOCATIONS IN GENERAL AND LEGAL LANGUAGE

This paper analyses collocations formed by the lexemes *vlasništvo* 'property', *vlasnik* 'owner', posjed 'possession' and *posjednik* 'possessor' in general and specialized language. These are basic concepts of property law that are also part of the lexicon of the Croatian general language. The study is based on a corpus-driven approach. Two corpora were used: hrWaC 2.2 (for general language) and a corpus of property law that we have created for the purposes of this study. Data were obtained via the Word Sketch function, and all relevant collocations of the aforementioned concepts in the two corpora were analyzed. A comparison of collocational relationships showed that there are (large) differences in the collocational behavior of the four analyzed concepts in general and specialized discourse. These differences are the result of a number of phenomena such as determinologisation, pseudo-synonymy and partially overlapping polysemy.

Keywords: *general language; specialized language; legal terminology; collocations; property law*